

Další elektronizace postupů orgánů veřejné moci (DEPO)

Dne 1. 6. 2021 Poslanecká sněmovna schválila vládní návrh zákona o změně zákonů související s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci, a to ve znění pozměňovacích návrhů Senátu.

Cílem návrhu zákona je omezit informační povinnost fyzických i právnických osob vůči veřejnému sektoru v duchu hesla „obíhat mají data, nikoliv osoby“. Návrh změnového zákona reaguje na doprovodné usnesení Poslanecké sněmovny a doplňuje zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby.

Změny navrhované v dotčených zákonech souvisí se změnou dosavadní legislativní koncepce zakotvení právního titulu pro využívání údajů ze základních registrů a agendových informačních systémů spočívající v založení kompetence k využívání údajů jiným zákonem. Její naplňování nadměrně zatěžuje právní předpisy i legislativní proces (z poslední doby lze jmenovat například zákon č. 196/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti průmyslového vlastnictví v souvislosti s využíváním údajů z informačních systémů veřejné správy, jehož jediným účelem bylo zakotvit do zákonů upravujících průmyslové vlastnictví využívání údajů z informačních systémů veřejné správy). Ustanovení o využívání údajů ze základních registrů a agendových informačních systémů veřejné správy se proto z příslušných zákonů vypouští.

Orgány veřejné moci budou i nadále oprávněny k využívání údajů, které jsou v současné době obsahem měněných ustanovení, avšak jejich oprávnění již nebude založeno zákonem, ale bude se odvíjet od registrace agendy a následné registrace orgánu veřejné moci pro výkon agendy v registru práv a povinností. Příslušný ústřední správní úřad coby ohlašovatel agendy ohlásí v rámci procesu registrace agendy údaje, které budou, po úspěšném ohlášení agendy a registraci orgánu veřejné moci pro výkon agendy, orgány veřejné moci využívat ze základních registrů či agendových informačních systémů, a to prostřednictvím informačního systému základních registrů nebo prostřednictvím informačního systému sdílené služby.

Cestou přechodných ustanovení k návrhu zákona o právu na digitální služby je zabezpečeno, že orgánům veřejné moci bude zachována kompetence využívat údaje z informačních systémů veřejné správy za dosavadních (technických) podmínek jejich poskytování a v rozsahu stanoveném zrušenými ustanoveními zákonů upravujících jednotlivé agendy, a to až do okamžiku, kdy ohlašovatel agendy dospěje k závěru, že je nutno rozsah modifikovat. Po této modifikaci bude orgán veřejné moci využívat údaje z informačních systémů veřejné správy v rozsahu stanoveném v registru práv a povinností.

Okamžik doručení soukromoprávních dokumentů zaslaných datovými schránkami bude shodný s okamžikem doručení dokumentů veřejnoprávních. Současná úprava může být zneužita k obstrukci soukromoprávního dojití písemnosti (adresát se záměrně nepřihlašuje do své datové schránky, aby oddálil doručení). Dokument bude doručen okamžikem, kdy se do datové schránky přihlásí osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k tomuto dokumentu. Nepřihlásí-li se do datové schránky osoba ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, bude se tento dokument za považovat doručený posledním dnem této lhůty. Avšak podle schváleného pozměňovacího návrhu poslankyně Barbory Kořanové datovou schránku fyzické osoby bude moci držitel datové schránky znepřístupnit pro dodávání dokumentů z datové schránky fyzické osoby, podnikající fyzické osoby nebo právnické osoby.

Správa základních registrů bude zajišťovat také poskytování centrální služby pro vyrozumívání o změnách údajů, které se vedou v informačním systému veřejné správy o subjektu údajů vedeném v registru obyvatel nebo o subjektu údajů vedeném v registru osob.

Upravuje se zmírnění podmínky, že orgán veřejné správy může využívat pouze cloud computing, který je předmětem nabídky cloud computingu obsažené v katalogu cloud computingu. Bude stačit, že nabídka cloud computingu byla v katalogu cloud computingu zapsána v době jejího výběru, přestože byla po zahájení využívání cloud computingu vymazána.

Ministerstvo vnitra umožní k sestavení petice, opatření podpisů občanů pod ni a doručení petice státnímu orgánu využít nástroj pro sestavování elektronických petic (ePetice).

Základním prostředkem přístupu do centrálního registru zbraní bude přístup se zaručenou identitou s využitím občanského průkazu se strojově čitelnými údaji a s kontaktním elektronickým čipem.

V zákoně o archivnictví a spisové službě bude ponecháno vedení údajů o osobách, kterých se dokument týká a které nejsou odesílateli ani příjemci dokumentu, ve jmenném rejstříku na uvážení určeného původce.

Novela zákona o základních registrech upravuje způsob, jakým soukromoprávní uživatelé údajů budou moci využívat údaje z informačních systémů veřejné správy. Připouští se též možnost užívání soukromoprávních systémů pro využívání údajů.

Řidič motorového vozidla nebude muset mít při řízení u sebe řidičský průkaz, pokud je držitelem platného řidičského průkazu České republiky, o němž je veden údaj v centrálním registru řidičů, ani osvědčení o registraci vozidla, pokud jsou údaje o vozidle evidovány v registru silničních vozidel. Řidič motorového vozidla bude na výzvu policisty, vojenského policisty, strážníka obecní policie ve stejnokroji nebo celníka povinen prokázat svou totožnost. Bude-li dán důvod pro zadržení řidičského průkazu a řidič jej policistovi nepředloží, bude moci policista tento řidičský průkaz prohlásit za zadržený.

Schválený pozměňovací návrh poslance Jana Chvojky zavádí novou skutkovou podstatu přestupku spočívající v nabízení právních služeb, aniž by osoba, která je nabízí, k tomu měla odpovídající postavení podle § 2 odst. 1 advokátního zákona. Nyní je postižitelné až poskytování právních služeb.

Schválené pozměňovací návrhy poslankyně Barbory Kořanové mimo jiné opětovně odkládají ukončení zápisu rodných čísel do občanských průkazů o dva roky; původně k němu mělo dojít do 31. 12. 2019, nyní do 31. 12. 2021, nově do 31. 12. 2023.

Schválené pozměňovací návrhy poslankyně Kateřiny Valachové mimo jiné rozšiřují možnosti poskytovat sociální služby distančně.

Schválené pozměňovací návrhy poslance Jana Hamáčka mimo jiné opětovně odkládají účinnost nového zákona o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv; původně k ní mělo dojít dnem 1. 1. 2020, v současnosti dnem 1. 1. 2022, nově dnem 1. 1. 2023.

Senátoři do zákona vložili mimo jiné odložení automatického zavedení datových schránek pro občany po použití jejich elektronické identity na rok 2023.

Návrh je v procesu podepisování prezidentem republiky.